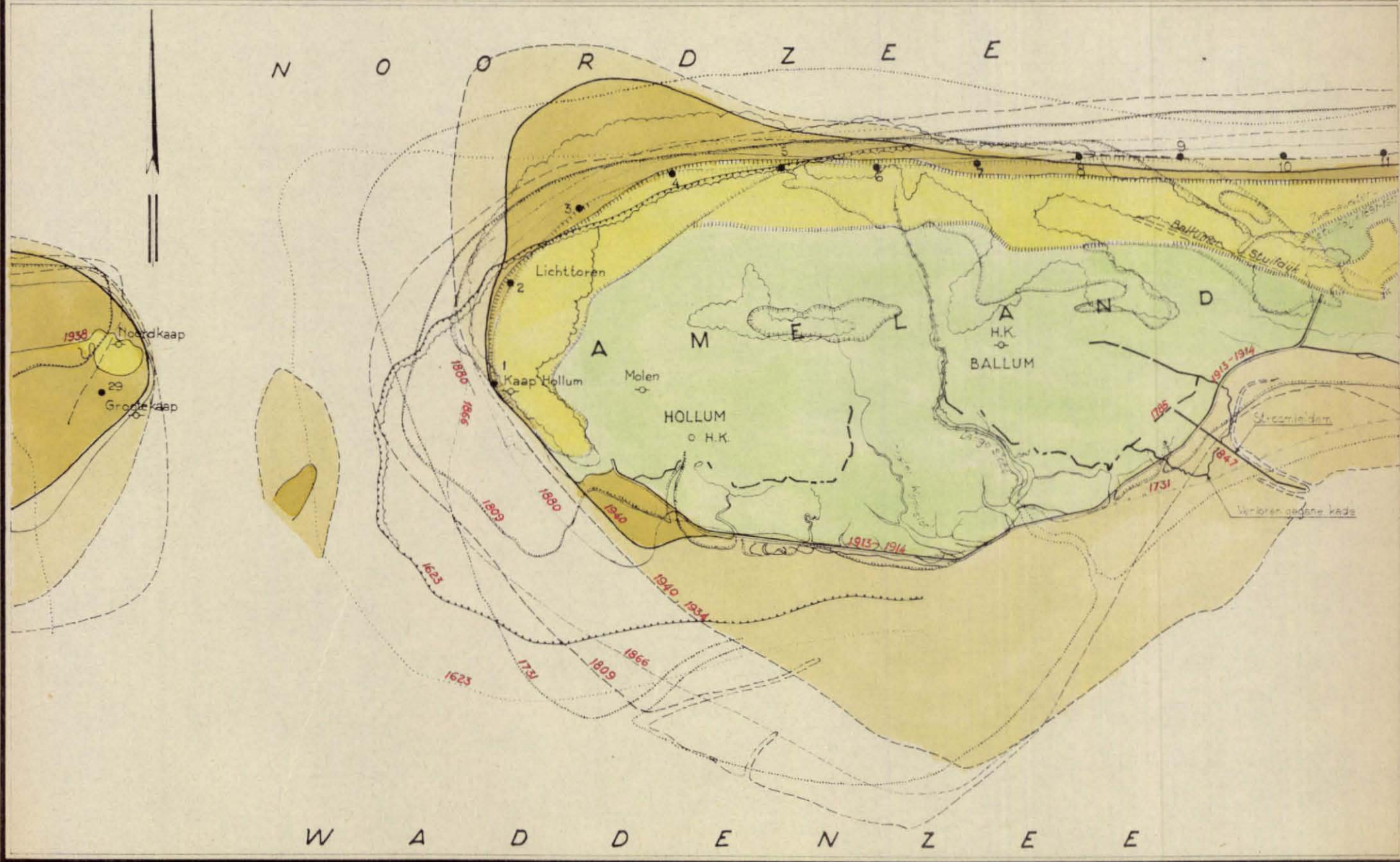

ACHTERUITGANG KOP AMELAND

AFSLAG Z.W. AMELAND

Ir J.A. Beckering Vinckers. Rapport inzake afslag Z.W.-kust van Ameland.
1943. 181 blz. 36 bijlagen.

De westkust van Ameland is sinds zeer lang aan afslag onderhevig. Er is thans een toestand ontstaan, waarbij de duinregel zo smal is geworden dat voorziening nodig schijnt. De vraag werd daarom gesteld te onderzoeken of dit inderdaad zo is en welke maatregelen men zal moeten treffen. Het onderzoek had betrekking op oude en nieuwere kaarten en op stroom- en zandmetingen. Ook de strandmetingen van Terschelling en Ameland werden erbij betrokken. Terschelling groeide aan de oostzijde aan. De buitendelta van het Amelandergat veranderde betrekkelijk weinig in de loop der jaren; er waren steeds twee geulen, het Westgat en het Akkepollegat. Een zekere regelmaat in de verandering dier geulen is niet te vinden. De zandrijkdom van het Bornrif was het grootst omstreeks 1800, 1850 en 1900. Belangrijk was het verdwijnen van het Coggediep omstreeks 1780, waardoor de Boschplaat zich met Terschelling verenigde. De hals van het Amelandergat werd daardoor versmald. In de laatste 50 jaren ongeveer is de as van het zeegat 1400 m naar het oosten verschoven, de diepte nam toe van 20 tot 25 m. Sedert 1929 zijn echter weer twee geulen in de hals aanwezig.

De kustlijn van West-Ameland ging na 1900 met gemiddeld 500 m achteruit. Het tempo van achteruitgang is thans 20 m/jaar, dus betrekkelijk zeer veel.

Het Waddengebied veranderde sterk; oude geulen verliepen, nieuwe ontstonden. Het wantij achter Holwerd werd over ongeveer 3700 m naar het oosten verplaatst. Het stroomgebied van het Amelandergat werd dus groter.

De metingen werden op de gebruikelijke wijze geanalyseerd. De 12-urenkaarten geven het overzicht der stromen en normale zandverplaatsingen. Het vermogen van het zeegat in de hals is $837.000.000 \text{ m}^3$. Er werd $25.000.000 \text{ m}^3$ eboverschot gemeten doch dit zegt natuurlijk niet veel, daar dit dagelijks verschillend is. Het Born-diep heeft het leeuwenaandeel, nl. $731.000.000 \text{ m}^3$ vermogen.

De metingen wijzen er op, dat de aantasting van de zuidwest-kust van Ameland niet een gevolg is van de vloedstroom doch van de ebstroom. Er kan in het algemeen een bevredigende verklaring gevonden worden voor de verandering der banken en geulen. De bodem van het onderzochte gebied bestond uitsluitend uit zand met slib van 0 tot 54%. Er is hier dus betrekkelijk veel slib. Er werden op de aangevallen oever een drietal boringen verricht tot 30 m diepte. De bodem bleek weinig bestand tegen stroomschuring. Op 23 à 28 m - NAP ligt echter de keileem.

De hoeveelheid zand, die jaarlijks van Amelands z.w.-kust wordt weggevoerd is meer dan $1.000.000 \text{ m}^3$. Het strand is daar vrijwel geheel verdwenen. Het duin is versmald tot plaatselijk 300 m. Verwacht wordt, dat de afnemings door zal gaan en dat omstreeks 1958 de duinregel doorgebroken zal zijn. Aanbevolen wordt dus voorzieningen te treffen ter beteugeling van de aantasting.

Dr Ir J. van Veen merkt nog op, dat niettegenstaande de geul, die de afnemings veroorzaakt, een bocht naar het westen maakt, zij toch oostwaarts is verschoven. De reden hiervoor is de wind, het afvloeien van het windstuwwater langs de Amelandse wal, de druk van de afstroming van het Terschellinger wad bij eb en de kracht van Coriolis. Verschillende toekomstmogelijkheden, als bv. partiële waddeninpolde-ring, worden nagegaan, doch voor geen wordt een verbetering van de toestand voorspeld. De lengte van de oeververdediging zal tenminste twee km moeten bedragen. Schr. meent, dat men bij kustverdedigingswerken meer het beginsel der geleidelijkheid moet toepassen, dan tot nog toe is geschied. Men heeft bij het maken van strandhoofden zwaar tegen het principe der stroomlijnen gezondigd: men moet ook voor kusten vloeiend verloopende normaallijnen vaststellen. Bij Ameland moet vooral op de uiteinden van die lijn gelet worden. De lijn zelf moet de bolle oever van de geul verdedigen en dus flink gebogen zijn, opdat de bochtwerking meer betekenis zal krijgen.

Ir W.J.H. Harnsen meent in zijn inzendingsbrief, dat naar zijn oordeel niet met hoofden kan worden volstaan, doch dat de onderzeese oever een aaneengesloten bezinking zal moeten verkrijgen.